

ELŐFIZETÉSI ÁR:

Egész évre . . . 6 korona.
Egyes szám ára 4 fillér.

MEGJELENIK HETENKÉNT EGYSZER:
szombaton és egyes rendki-
vüli alkalmakkor.

A VÁROS

SZERKESZTŐSÉG:

Városi közlevéltár (városház,
földszint 7. sz. Ide küldendők
a kéziratok.

KIADÓHIVATAL:

Városi könyvnyomda-vállalat
irodája. Ide küldendők
az előfizetési díjak és hirde-
tések.

KÖZIGAZGATÁSI, KÖZMŰVELŐDÉSI ÉS KÖZGAZDASÁGI HETILAP.

Főszerkesztő: **VECSEY IMRE.** ♦♦ Felelős szerkesztő: **KONCZ ÁKOS.**

Kiadótulajdonos: **A VÁROSI KÖNYVNYOMDA-VÁLLALAT.**

A jog- és pénzügyi bizottságból.

A jog- és pénzügyi bizottság folyó hónap 22-én több fontos ügyet tárgyalt le. A bizottság tagjai szép számban jelentek meg és alaposan megvitatták az egyes kérdéseket.

A sámsoni vasut védőszalagja.

Vargha Károly tb. tanácsnok előterjeszti a város és a debreczen—sámsoni vasut között a nagyerdei védőszalagra vonatkozólag létrejött szerződést, melynek legfőbb pontja az, hogy a város a vasuttesttől csak 10—10 méterre köteles a fákat kivágnatni, tehát nem husz méterre, mint ahogy a társaság előbb követelte.

Magoss György szivesebben menne abba bele, hogy 20 méteres védőszalagot csináljanak, ugyanis csak az egyik oldalon kellene kivágnatni a fákat és ekkor az egész felelősség a vasutársaságé; míg ha csak 10 méteres védőszalagot létesítenek, minden felelősség a város nyakába szakad.

Márk Endre nem szívesen látja az erdőnek ily nagy területen való kipusztítását.

A bizottság szavazással úgy dönt, hogy elfogadásra fogja ajánlani a szerződést a közgyűlésnek.

Az előadó ezután előterjeszti a helyi vasut részvénytársaság azon kérelmét, hogy a debreczen—hajdusámson—nyirbátori vasut végállomásának céljaira az Ispotály-lapason 4 hold 338 négyszögöl területet adjon a város, négyszögölenként 8 koronáért, amit törzsrészvényekkel egyenlít ki.

Fejér Ferenc dr. kijelenti, hogy semmi igyekezetet sem lát a részvénytársaság részéről arra, hogy helyi közlekedésével kielégítse a közönség igényeit. Addig ne hozzon a város újabb áldozatot ennek a részvénytársaságnak az érdekében, amíg a részvénytársaság hajlandóságot nem mutat rekompenciációra, tudniillik a kisvasutnak villamos vasutttá való alakítására.

Márk Endre is össze szeretné kötni a két dolgot. Addig vegyék le a napirendről.

Fejér Ferenc dr. javasolja, hogy a villamos vasut ügyével kapcsolatban és csak akkor tárgyaljon a város a kérdésben, mikor a nyirbátori vasut kiépítése megindul.

Magoss György dr. szerint nem lehet a két dolgot, a végállomás és villamos vasut ügyét összekötni. A helyi vasut és a nyirbátori vasut-részvénytársaság két külön jogi személy. Javasolja, hogy halasszák el a tárgyban való döntést addig, amíg a nyirbátori vasut ügye perfektuálva lesz és ne kössék össze a dolgot a villamos vasut ügyével.

A bizottság áttért ezután a nyomdavállalat költségvetésének tárgyalására.

A bizottság Márk Endre és Schwarcz Vilmos hozzájárulása után a költségvetést elfogadta.

A világítási vállalatok költségvetése.

Debreczeni Jenő igazgató terjesztette elő a villamos és gázvilágítás és a felszerelő üzletek költségvetését. A gázvilágítás összes kiadása 398,850 koronára, bevétele 498,650 koronára tehető s így a tiszta haszon 98,800 korona. A villamos világítás kiadásaira 138,800 korona, bevételeire 121,200 korona irányított elő s így a deficit 17,800 korona.

Márk Endre kérde, miképen gondolja az igazgató, hogy közönségünk jó és olcsó világítási eszközöz jusson.

Debreczeni Jenő igazgató: Ma is oly olcsó a gáz nálunk, mint bármely más városban, kivéve Budapestet. A közel jövőben oly tervet fog előterjeszteni, mely kevés költséggel oly fontos újításokat fog tartalmazni, mely tetelesen olcsóbbá teszi majd a gázt.

A bizottság a javaslatot elfogadta.

A színházi diszlettár kibővítése.

A színházi bizottság javasolta a színházi diszlettár kibővítését, A főmérnök jelentése szerint az igazgató 800 korona bérösszeget fizetne ezen új raktárért évente.

Márk Endre szepészeti és tűzrendészeti szempontból nem helyesli a raktár építését, melylyel az igazgató kényelmét idéznénk elő azzal, de annak semmi fontos célja nincs.

A bizottság Márk Endre javaslata folytán a színházi diszlettár költségét nem illesztik be a költségvetésbe.

A színház javítása.

Ezután a színház reperationális költségeiről, ablakok kicseréléséről és a tetőzet megjavításáról volt szó s erre 11 ezer korona irányoztatik elő.

Márk Endre a színházi butorokat is megjavíttatni, illetve kicserélni javasolja.

Aczél Géza: A színház butoraira már régebben 17,000 korona irányoztatott elő, de ezen összeg a város sok kiadásai miatt a multban nem folyósítottatott.

Vecsey Imre elnök: Új színház felépítéséig az ügyet a napirendről levenni kéri.

A bizottság az előadói javaslatot fogadja el s 11,000 koronát vett fel a jövő évi költségvetésbe a színház reperationális költségeire.

A Kereskedő Társulat kérelme.

A Kereskedő Társulat a rendes 8000 korona segélyen kívül 3500 korona segélyt kér polgári iskolája számára. Az előadó javasolja a kért összeg megadását s ez a rendkívüli közgyűlés terhére menne.

A bizottság Fejér Ferenc dr. indítványával szemben, mely évi 10,000 korona rendes segélyben óhajtja részesíteni, az előadó indítványa fogadtatik el.

A Zenede kérelme.

A Zenede épületének kibővítése céljából 60,000 korona segélyt kér. Az előadó 10 éven keresztül 6000 koronás részletekben ezen összeget kiadni javasolja.

Márk Endre, Fejér Ferenc dr. és Aczél Géza hozzájárulása után a bizottság az előadói javaslatot elfogadja.

A költségvetés bírálatja.

A bizottság a költségvetést általánosságban elfogadta. Nagy vita keletkezett azon tétel körül, hogy a 108,000 korona pénztári maradvány átvitessék-e a jövő évi költségvetésbe. Roncsik Lajos főszámvevő, Poroszlay László és ifj. Schwarcz Vilmos átvinni akarja. Márton Imre a kérdésnek ellene van.

A bizottság a főszámvevő javaslatát fogadta el.

A felügyelő-bizottság több tételt a bevételek rovataiban felemelni javasol. Összesen előirányozni javasol 39,000 koronát s leszállítana 4989 koronát s így az emelkedés körülbelül 34,010 korona. A többek közt emelik a világítási vállalat bevételeit is, bár e tétel körül nagy vita keletkezett.

A kiadásokat is apasztották és növelték több helyen, hol a felügyelő-bizottság, hol pedig az egyes bizottsági tagok javaslatát fogadva el.

Ily módon átalakították a költségvetést s megbízták a főszámvevőt, hogy a pótdót ez alapon számítsa ki, amely körülbelül 15—18%-ra tehető.

A többi tárgyak a következő ülésre maradtak, amely valószínűleg hétfőn, folyó hó 26-án lesz.

A magyar gazdák vezére.

Télre vált őszi napon lelepleztek szerdán a dicsőült királyfi és a nemzet Névtelen krónikása emlékének szomszédságában egy ércszobrot, a gróf Károlyi Sándorét. A Városligetben, a mezőgazdasági muzeum udvarán áll e szobor, még helyével is hirdetve a küzdőteret, melyre merészen kiállott s melyen kora, kortársai s egy egész közvélemény ellenére is nagy sikereket bírt kivívni, örök emlékü alkotásokat létrehozni s egy nagy nemzetet sorvasztó álmából felrázni egyetlen férfiu, pusztán vas energiával, soha nem lankadó ügybuzgalmával és ritka fajszeretetével. A királyi vagyonnal rendelkező főúr, nem személyes mágnáspasszióból, de kitűzött élelcéllal, leszállt az élvezetek régiójából az elfeledett milliók vergődésének tanyájára, ott meglátta a kinlódó kisembert, kit „huzott az ág is“, ki csak küzködik és teng örömtelenül, kit a szegénység csak újabb robotba hajt, mikor menekedni törekszik tőle és nincs reménysége ősapái örökén, csak a vándorbotja. Közéje ment az elárvult magyar népnek s magához emelte. Karját nyújtotta neki s tanítva segítette: pillanatnyi alamizsna helyett a nyomor forrását szüntette meg a népnél, a pénz- és áru-uzsorahitelt, még pedig önmagával a nyomorba jutott néppel. Ezt rázta fel csügedt letargiájából, megtanította szétszórtna meddő erőinek fölismerésére, ez erők összegyűjtésére, a szövetkezésre. Ne koldulj magyar nép, hanem állj össze s így segíts magadon, hiszen így erősebb vagy minden hatalomnál és letiporsz minden ellenséget, megsemmisítesz minden szipolyozó nadályt, mely haladásodnak, boldogulásodnak életfáján rágódik. Lehe-

tetlen, hogy kézt kézbe téve akkora őszerejű nép, mint a magyar, önerejéből ne bírjon felvirágozni oly talajon, hol adva van neki minden kellék e boldoguláshoz. Apostoli hittel vallotta e tételt Károlyi Sándor s valóra váltásáért rögtön nekilátott a nagy munkának: meggyőzni előbb az egész nemzetet a nagy veszélyről, mely az árvasorsra hagyott kisemberek millióinak züllésében rejlik az országra nézve: s aztán hatékony munkára serkenteni minden tényezőt az elhanyagolt népmilliók szeretettel teljes gondozása végett. Nagy, sőt hőroszi munka volt ez akkor s rája sikerrel csak az vállalkozhatott, aki társadalmilag irigyelt magas trónuson ült, vagyonilag senkitől nem függött, becsülete kristálytisztá s dereka meg nem hajlik. Melléje még önzetlen férfi, vasakaratu és munkabíró, mindenek fölött pedig szereti hazáját és fáját. Ez volt Gróf Károlyi Sándor s ezért sikerült neki a vállalat, melyben felléptekor senki nem bizott, csak ő egymaga, melyet senki nem segített, csak üldözött, gunyolt és — gyanusított. A manchesterizmus szabadon rabló korszakában merte kikiáltani a nemzetmentő jelszót: védjétek meg a népet, akit zsarol minden, s a bitangság szélére jutott kisvagyont állítsátok talpra, mert — mit a kisember elhagy, nem mivel: a földet — ez a nemzet veszti el; de melyhez tapad, minden termő holdban nemzetfentartó erő s hatalom van.

Az ellanyhult, sőt egyenest a nép ellen dolgozó társadalmi munkásságot kellett e célból fölébresztenie s nemes ultra terelnie. Széchenyi s Kossuth óta evégből hazánkban senki annyit nem fáradozott, mint Károlyi Sándor. Miért választotta evégből ép a szövetkezeti munkásságot? Mert meggyőződése volt, ami azóta köztudat, hogy a szétforgácsolt milliókban szunnyadó erők szeri vezetésével lehet megteremteni a népsegítés legerősebb védő és támogató intézményeit. De még a szövetkezet sem volt végcélja: csak eszköze a nemzeti politika nagy feladatainak szolgálatában. Látta ugyanis Károlyi, hogy az elpusztult vidéki közép osztályt, melynek nemzetünk életünkben pótolhatatlan rendeltetése volt, régi erejében talpra állítani többé lehetetlen. Ennek a kiháló osztálynak sorait iparkodott hát uj s egészséges elemekkel pótolni élte minden igyekezetével s ecélből akart a szövetkezetekkel is megbízható vezéreket nevelni az elhagyott népnél. Mint a holnap ezri vel szétoszlandó Károlyi-emléklapok szerkesztője, Buday Barna orsz. képviselő, találóan írja: „Károlyi a szövetkezésben látta a legjobb életiskolát, mely tanítványait anyagi téren rávezeti a sikeres védekezésre, értelmileg és erkölcsileg pedig magasabb feladatokhoz neveli az alsó osztályok haladóképes tagjait. A szövetkezésben látta az elárvult nép és a repedező nemzeti társadalom megváltó gondolatát.“ Megindította hát azt a társadalmi munkát, mely egészen új utat tört és új korszakot alkotott. Jelszóul tűzte ki: boldogulni anélkül, hogy mástól valamit elvegyünk. Ettől az új jelszótól senki se hitte akkor sorsa jobbra fordulását, pedig mily régi s mily bölcs volt már akkor is e jelszó, más szavakban: a segíts magadon, az Isten is megsegít jelszava!

Károlyi hát a példaadás terére lépett. Szövetkezeteket alapított ő maga, melyekben összegyűjté és irányítja a gyöngéket. Bemutatta az önszegély szervezett munkájának eredményét s ez — hatott. Lassan, de biztosan. Első évben mindössze két szövetkezet, de öt évre rá már 500 alakult. Ma csak a falusi hitelszövetkezetek száma felülmúlja a kétezret, a fogyasztási szövetkezeteké pedig megközelíti az ezret. Másfél évtized keserves munkájába került ez s a teljes siker a nemes grófra is csak késő aggyastján korában mosolygott le. Akkorra érhetette meg, hogy akik utja induló pontján csak megmosolyogták, derekán már legbuzgóbb elvtársai s leglelkesebb harcosai lettek; hogy a közvélemény, mely eleinte reakciós és antiszemita intenciókkal gyanúsította, utóbb már csaknem kivétel nélkül melléje állott; hogy a politika, mely csodálatos, ép a par excellence agrár Magyarországon legjobban az agrikulturát s parasztot hanyagolta el, elsőrendű programpontjával tüzte ki a magyar agrikultura fölvirágoztatását s a paraszt védelmét; és hogy a kormány, melynek keblében Károlyi fölléptekor még csak külön földmivelésügyi tárca sem volt, ma az agrikultura fejlesztésén buzog legnagyobb energiával s e téren aratja is legszebb, európaszerte híres sikereit. Végezetül pedig a törvényhozás is frontot változtatott s garmadaszámra alkotja a magyar földet s a kisemberek millióit segítő törvényeit. Egész Magyarország gondolkozásában és jogfelfogásában valósággal új korszakot nyitott meg az a kitarató munkásság s fáradhatlan agitáció, melynek a nemes gróf a magyar föld és népe érdekében egész életét és vagyonának csaknem felét áldozta. Maga a kormány, mely eladdig a merkantil uralom alatt állott, kényszerült megalkotni (Bánffy alatt) az Országos Központi Hitelszövetkezetet; hozott szövetkezeti törvényt; ezekkel segíti a szövetkezeteket; revideálta a kereskedelmi törvényt, ugyanazt a szabadságot biztosítva a fogyasztási és egyéb szövetkezeteknek, melyet a részvénytársaságok és kereskedők élveztek; fölsegítette az idegen vámpiroktól kiszípolyozott ruthén népet s fölsegíti a székelyeket; felállította a határrendőrséget és korlátozta a bevándorlást; meghozatta az új végrehajtási s új uzsoratorvényt, valamint revideáltatta a büntetőtörvénykönyvet s most tetőzi be kisembert védő akcióját a homestead behozatalával.

Ezalatt szellemi vezére s legagilisabb irányítója lett a gróf a magyar gazdaközönségnek is. Felsorolhatatlan a munkássága s alkotása, amit a nemzet e legelső társadalmi osztálya felvirágoztatására véghezvitt. A Tiszaszabályozás óriási munkáját, maga Kvassay Jenő vallja be az Emléklapokban, műszaki adminisztratív s pénzügyi feladataiban kizárólag Károlyi utmutatása nyomán lehetett közmegelegedésre befejezni. A Károlyi által alkotott „Gazdaszövetség“, felvirágoztatott „OMGE“ s egész sereg más erkölcsi s anyagi gazdátársulás örök emlékei lesznek hatalmas egyéniségének. Emberbaráti s népművelési alkotásainak száma pedig légió. Ő alapította az ország legelső gyermekmenhelyét, az istvántelki kertész- és

iparosképzőintézetet, a „Clarisseum“ leánynevelőt, a főthi menedékházat, a palotai aggyok-menhelyét, a Károlyi-kórházat, a csongrádi és szegvári leánynevelőt, egy csomó legényegyletet, tanonc-egyesületet, számtalan templomot. Emellett naponta száz szegénynek adatott enni s évenként 150-et felruházott; azt se sokan tudják, hogy a szegedi árvíz alatt hónapokig népkonyhát s bölcsődét tartott fenn a legnagyobb magyar városban. A sajtóra évenként százezer koronát költött legalább és se szeri, se száma más egyéb jótékonyosságának, melyről azonban senki soha semmit nem tudott, mert még tulajdon ujságjában is tilos volt írni róluk egy szót is. Így aztán nem csoda, ha a szegény, titokban áldást osztó főúr zsugori hirben állott, az a gróf Károlyi, aki 35 millió vagyont hagyott, de 15 milliót jótékony célra költött.

Os. G.

A selyemtenyésztés emelkedése.

Ebben az esztendőben a selyemtenyésztés legszebb eredménnyel végződött. Összesen 200,000 kilogrammal nagyobb az idei selyemtermelés, mint volt tavaly és ez 500,000 koronával több keresetet jelent a termelőknek. Különben a magyar nép mindjobban megkedveli a selyemtermelést. Az idén 2300 magyar községben 75,000 család vállalt selyemtermelést, vagyis 13,000 családdal több, mint tavaly. Összesen termeltek 1.427,000 kilogramm gubót és ezért a beváltásnál 2.965,000 koronát fizettek ki. A selyemtermeléssel kapcsolatban természetesen emelkedik a selyemfonó ipar. A selyemfonó gyárakban és raktárakban alkalmazottak keresete kitett 1,500,000 koronát, s ez utóbbi összeg még jelentékenyen emelkedni fog, ha az év végéig a számadásokkal elkészülnek. A termelők kedvét fokozza, hogy a selyemgubó beváltási ára emelkedett. De nagyobb árhullámzásról szó sincs, mert a kincstár, mely Magyarországon egyedül jogosított a selyemgubó beváltására, nem nyereszkesedik, sőt örül, ha többet fizethet, amennyiben ezt a külföldi selyempiaci árak megengedik. A selyemtermelés nem jár nagy fáradsággal, azt a többi mezői munka mellett minden megerőltetés nélkül elvégezhetik s alig tart az egész dolog 30 napig, s ebben alkalmazhatók gyermekek, öreg emberek, kik más munkát végezni úgy sem tudnak. Az alatt a 28 év alatt, amióta a szekszárdi országos selyemtenyésztési felügyelőség működik, összesen 79.681,415 koronát kerestek a selyemtermelők. A szekszárdi intézet az idéntől kezdve csupán a magyarországi vármegyékbe terjeszti ki működését, mert a horvát kormány tavaly Nikolics bán helyettes intézkedése folytán a horvát-szlavonországi selyemtenyésztés vezetését átadta két zágrábi banknak. Ez a két közkereseti társaság aztán miként fog boldogulni a selyemtermeléssel, az ő dolga. Mi itt csak följegyezzük, hogy a szekszárdi intézet működésének utolsó esztendejében, vagyis 1907-ben 542 községben 11,113 család foglalkozott Horvát-Szlavonország területén selyemgubó-termeléssel és 195,288 kilogrammot tett ki az évi termés, mely után a gubóraktárakban kifizetett munkabérekkel együtt 513,882 koronát fizetett ki a magyar kincstár. Az idei horvát-szlavonországi selyemtermelés eredményéről eddig nincs kimutatás.

Hirek.

— **Krematorium Budapest.** Körülbelül egy év előtt Budapest főváros tanácsa elhatározta, hogy egy krematorium felépítése érdekében a szükséges lépéseket megteszi. Azóta semmi sem történt. Ebbe azonban az Országos Halotthamvasztó Egyesület nem nyugodhatott meg és most már társadalmi uton fogja a kérdést megoldani. Kétségtelen, hogy magára a krematorium felépi-

tésére szükséges összeg hamarosan összegyűl és az egyesület a fővárostól egy 1000 négyszögölnyi terület jutányos áron való átengedését fogja kérni. Nagy erkölcsi jelentősége volna annak, ha a főváros elsőnek valósítaná meg hazánkban a krematóriumot, mert e példát számos vidéki nagyobb város is követné. Budapesten ezenfelül közgazdasági szempontból is rendkívül fontossággal bírna a krematórium üzembehelyezése, mert óriási és fölülte értékes temetői területek szabadulnának fel egyrészt, míg másrészt a monarchia minden részéből ide szállítanák az elhamvasztandó holttesteket, ami az idegenforgalom jelentékeny föllendülését eredményezné.

— **Vízvezeték és osztorház S. A.-Ujhelyt.** S. A.-Ujhely város közgyűlése végleg elhatározta a vízvezeték és osztorházra szükséges 1 millió korona költsön felvételét és a kezdeményező lépések megtételével a polgármestert bizta meg.

— **Városi téglagyár Jászberényben.** Jászberény város közgyűlése megbizta a városi mérnököt, hogy a létesítendő városi téglagyárra tervet és költségvetést szerezzen be.

— **A székesfehérvári vízmű építése** ügyében a városi vízvezetési bizottságnak gróf Széchenyi Viktor főispán elnökle mellett tartott értekezletén elhatározták, hogy a vízmű építéséhez művezetőül Pazár István kir. mérnököt fogják ajánlani mintegy 3 évi időtartamra 30,000 K díjazás mellett. A próbafurások a város megejtette, most a végleges mélyfurások következnek, mert a város vertikális vízvezeték létesítése mellett mintegy 100,000 koronát remél megtakarítani.

„**Az O. M. G. E.** részéről hozzám juttatott statisztikai adatokból sajnosan győződtem meg arról, hogy a magyar gazdaságnak, részint alaptalan előítélet folytán, részint a hazai érdekek nem megfelelő méltatása miatt, mellőzve a hazai beszerzés forrásokat, külföldi cégeknél tizenhárom millió korona értékű gazdasági gépet és eszközt szerez be. Mint arra hivatott tényezőkhöz fordulok, hogy a gazdákat a télen rendezni szokott gazdasági kurzusokon a magyar gyári beszerzési forrásokra hívják föl. A miniszter egyben hazai mezőgazdasági gépgyárral jegyzékét teszi közzé, s hogy e tekintetben minden jogosult érdek kielégíttessék, fölkérte a kereselmi minisztert, hogy a már rendelkezésére átadott cékjegyzéket a létesülő új és ajánható gyári vállalatokkal időnkint egészítse ki. A kereskedelmi kormány készségesen siet a földmívelésügyi miniszter hazafias intenciói támogatására és ujabban létesült vállalatokkal együtt harminc négy beszerzési forrást jelölt meg, amai elég nagy választék arra, hogy a magyar gazda itthon vegyen gazdasági gépet és eszközt, s ne adja pénzét ilyenért külföldre.

— **Kilátótorony Pécsen.** A pécsi Mecsek-Egyesület munkásságának koronájaként a pécsi Mecsek egyik legmagasabb pontjának tetejére, a Misinára kecses kilátótoronyt épített, amelyet múlt hó 13-án avattak fel. A toronyt a Mecsek-Egyesület már a millenniumi évben akarták fölláttatni, — mintegy örökemlékül a magyar nemzet életében oly fontos mozzanatra. Ez a terv azonban akkor nem sikerült, mert az egyesület pénzügyi viszonyai nem engedték meg egy nagyobb szabású kilátó építését. Ugy tudjuk, nincs ma az országban ilyen kilátótorony s külföldi nagy városok is büszkének lehetnének erre az alkotásra. A torony építészeti szempontból is formás, kedves alkotás és dicséri a tervező műépítész, Károlyi Emil zsenialitását. A torony alapzata 4·70×4·70 méter; az első emelet 14·10 m., a felső pedig 18·5 méter magasságban van a föld színétől. A toronynak az erkélyig terjedő magassága 5 egyforma emeletre van osztva, amelyek mindegyikéről kényelmes lépcsőzet vezet a fölülte levő emeletre. A közlekedést az erkélyről a tetőzetre egy 1·5 m. átmérőjű kis melléktoronyban elhelyezett vascsigalépcső biztosítja.

A felső karzat 9 négyzetméter alapterülettel bír s 20—25 személynek ad kényelmes nézőhelyet, míg a terrazon körülbelül 40 látogató fér el. Az egyes emeleteken padok lesznek elhelyezve kényelmes pihenőül a fáradt sétálóknak. A torony összes falazata a helyszínen bányászott kőből készült; a karzatok mennyezete és a melléktorony vasbeton s a torony korlátja kovácsolt vasból készült.

— **Idegen nyelvű tanfolyamok a tisztviselőknek.** Bárczy István dr. fővárosi polgármester a körrendeletet adott ki, amelyben tudatja a tisztviselőkkel, hogy a tél folyamán idegen nyelvű tanfolyamokat akar a tisztviselők részére nyitni. A főváros közigazgatásának korszerű fejlesztése, — így szól a körrendelet, — amelyhez a polgárok életbe vágó érdekei fűződnek, csak egy remélhető, ha a hivatalnoki kar magát, ugyancsak a modern nagyvárosi igazgatás igényeivel lépést tartva, szüntelenül tovább képezi. Hogy erre megfelelő módok és segítő eszközök is álljanak rendelkezésre, ennek érdekében szélesebb körű intézkedéseket kíván életbe léptetni, kezdeményező lépésül pedig — a tanács hozzájárulására — a jelen rendeletben körülírt német, angol francia tanfolyamok megindítását tervezi. A tanfolyamokra, amelyeknek költségeit a főváros viseli, a főiskolai végzettséggel bíró tisztviselők jelentkezhetnek s csakis azok vehetnek részt az összes kurzusokon, akik a haladásról kétségtelen eredményt tudnak felmutatni.

Hirdetés.

A néh. Kiss Áron püspök halálával megüresedett lelkészi állásnak meghívás útján betöltését Egyházközségünk presbitériuma az E. T. II. t.-c. 9. §-a alapján az egyház-község többségének hangulatára támaszkodva határozatilag kimondotta és erre a lelkészi állásra Eröss Lajos urat, a tiszántuli ref. egyházkerület megválasztott püspökét nevezte meg meghívás útján megválasztandónak. Ennek folytán esperes ur az E. T. II. t.-c. 11. §-a alapján a meghívás útján való lekészválasztás ez évi október hó 26-ik napját — hétfőt tűzte ki és a választásra a küldöttség magalakítása iránt intézkedett. Ennélfogva értesítettnek egyházunk választó tagjai, hogy a meghívás útján való lelkészválasztás ez év október hó 26 napján, hétfőn, délelőtt 9 órakor ref. egyházunk nagytemplomában veszi kezdetét, mikor az E. T. II. t.-c. 12. §-a értelmében, ha a megjelent jogosult választók Eröss Lajos urnak a megválasztott tiszántuli egyházkerület püspökének meghívása mellett nyilatkoznak és nem lesz legalább tíz olyan választó, aki a meghívást ellenezné, az egyházmegyei megbizottak az illető jelöltet megválasztott lelkésznek jelentik ki. Ha pedig legalább tíz jogosult választó a meghívást ellenzi: az egyházmegyei megbizottak a választók névjegyzéke alapján azonnal titkos szavazást rendelnek el, amelyben a jelölt meghívást óhajtók „igen“-nel, az azt ellenzők „nem“-mel szavaznak.

A netaláni titkos szavazás a következő két helyen történik:

a) az egyház tanácstermében Egyház-tér 17. sz., ahol a Csapó-, Péterfia- és Hatvan-utcai választók;

b) a felsőbb leányiskolában Kossuth-u. 33. sz. ahol a Piac-, Varga és Kosuth-utcai választók, továbbá a külsőségeken lakók szavaznak.

Debreczen, 1908 október hó 16.

A presbyterium elnöksége.